

Hjørring den 25. oktober 2017

Kommentarer til lokalplanforslag

07.1110-L06 - Boligområde (åben-lav) Skagensvej/Golfparken, Hjørring

Danmarks naturfredningsforening har via mail fra Plansystem.dk (plansystemdk@erst.dk) modtaget forslag til lokalplan for boligområde på Skagensvej/Golfparken i Hjørring (07.1110-L06) med tilhørende kommuneplantillæg nr. 9.

Vi har følgende kommentarer til planforslaget.

Høringsperiode

Pr. 15. juni 2017 er der foretaget en modernisering af Planloven og ifølge et eksempel fra pressemeddelelsen ¹ hedder det:

"Høringsperioden for forslag til lokalplaner og forslag til minde kommuneplantillæg reduceres fra 8 uger til mindst 4 uger".

I betragtning af at der er tale om en genfremsættelse af et lokalplanforslag, der i 2004 blev trukket tilbage efter veto fra det daværende Nordjyllands Amt, er der næppe tale om et forslag til et mindre kommuneplantillæg.

Der er desuden tale om en planlægning for et område udpeget af Staten som Område med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) og Hjørring kommune er via den fysiske planlægning forpligtiget til at sikre overholdelse af statens interesser indenfor blandt andet drikkevandsområdet.

Efter Danmark Naturfredningsforenings opfattelse er der derfor ingenlunde tale om et mindre kommuneplantillæg, hvorfor høringsperioden bør udvides fra 4 til 8 uger.

Byplanlægning i OSD

I *"Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse"*² hedder det blandt andet i afsnit 1.1:

"Hvert fjerde år offentliggør erhvervsministeren en oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen. Af den seneste oversigt over statslige interesser fra 2015 fremgår, at kommunerne gennem deres fysiske planlægning skal sikre, at landets grundvandsressourcer ikke forurenes og dermed sikre beskyttelsen af drikkevandsinteresser inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD".

De statslige interesser er funderet i princippet om, at den danske drikkevandsforsyning er baseret på grundvand, der er så rent, at det som udgangspunkt alene kræver en simpel vandbehandling".

¹ <http://em.dk/nyheder/2017/06-01-planlov-vedtaget>

² <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188584>

Efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse lever lokalplanforslaget ikke op til dette, idet der ikke er redegjort for, hvorledes drikkevandsinteresserne er sikret mod forurening i det pågældende Område med Særlige Drikkevandsinteresser.

I vejledningens afsnit 1.2 hedder det ganske vist:

*“Herudover betyder ændringer af regler om privates pesticidanvendelse, at **regelret** anvendelse af pesticider i villahaver generelt ikke vurderes at udgøre en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Dermed er boliger ikke længere en arealanvendelse, som **automatisk** udløser krav til kommunerne om grundvandsredegørelse.* (Min fremhævning)

I lokalplanforslaget er dette i miljøvurderingen på side 43 fortolket således:

”Anvendelsen til boligformål udgør ikke en risiko for forurening af grundvandsressourcen”.

Danmarks Naturfredningsforening er ikke enig i denne simple fortolkning af risikoen for forurening af grundvandsressourcen ved byudvikling, samt at der ved byudvikling ikke er behov for en grundvandsredegørelse ved planlægning i OSD.

En generel vurdering af, at byudvikling ikke udgør en trussel mod grundvandsressource, vil antagelig kunne danne præcedens. En mere restriktiv fortolkning i andre lignende plansager vil efter vores opfattelse med denne lokalplan vanskeliggøres.

Vejledningen forholder sig udelukkende til risici fra **regelret** anvendelse af pesticider i villahaver.

Danmarks Naturfredningsforening har hentet en udtalelse fra en af de førende eksperter i grundvandssikring geolog Walter Brusch, der har en fortid i blandt andet GEUS, og han har denne kommentar til den konkrete lokalplan:

“Erfaringer fra den nationale grundvandsovervågning (GRUMO) og andre konkrete projekter viser, at privates anvendelse af sprøjtegifte har betydet, at der er fundet mange pesticider og nedbrydningsprodukter fra disse i høje koncentrationer i grundvand under byområder. Disse undersøgelser viser også af nogle af sprøjtemidlerne stadig er godkendte til brug i Danmark, fx forskellige hormonmidler (phenoxy syre), og glyphosat.

Disse fund af sprøjtegifte i høje koncentrationer i grundvand fra både sekundære og primære magasiner skyldes at sprøjtegiftene anvendes på befæstede arealer, hvor der er lagt stabilgrus på råjord efter den biologisk aktive rodzone er fjernet. Sprøjtegifte omsættes bakterielt eller bindes oftest til organisk kulstof (mere end 99,99 %) i den biologisk aktive rodzone, mens den biologisk aktive rodzone er bortgravet under og ved mange befæstede områder som veje, fli-sebelagte områder, grusstien etc.

Stabilgrus har efter kompaktering en endog meget lille permeabilitet pga. grusets usorterede egenskaber, hvilket betyder at regnvand, som falder på disse befæstede arealer, vil søge til kanten af de befæstede arealer, hvorfra vandet ved mættet strømning vil strømme ned gennem den umættede zone. Derfor vil der være en stærkt forhøjet risiko for, at der sker en “by pas” af rodzonen og af den umættede zone. Denne “by pas” vil medfører, at sprøjtegifte, der anvendes på befæstede arealer, vil blive nedvasket i endog meget høje koncentrationer til grundvandet.

Ved korrekt brug af pesticider i haver med en rodzone er der ikke større risiko for nedvaskning end på landbrugets marker, såfremt sprøjtegiftene anvendes på korrekt måde. Men erfaringerne viser, at private desværre ofte ikke ved, at de bor oven på deres drikkevand eller i et OSD. Når man bygger et nyt villakvarter, vil der derfor være en forøget risiko for nedvaskning af sprøjtegifte, fordi mange private vælger at sprøjte befæstede arealer.”

I lokalplanforslaget er der stillet krav om etablering af regnvandsbassin til opsamling af overfladevand fra tage og veje. Der vil være risiko for opsamling af pesticider fra anvendelse på befæstede i dette bassin, og af biocider som anvendes i og på bygningselementer (pesticider

der ikke behøver at være godkendt i Danmark). Sådanne bassiner kan i realiteten udgøre en punktkilde med forøget risiko for nedsivning af giftstoffer til grundvandet.

Det udpegede lokalplansområde ligger i et område med højtbeliggende grundvandsspejl, (ca. 0,5 -2 m.u.t.), hvor geologien i området formodentlig består af 2-4 meter sand, der overlejrer ca. 2-5 meter ler, der igen overlejrer sand. I lokalplansområdet vil grundvandsbevægelsen i det sekundære (øvre) magasin være styret af den lokale topografi og af det højtliggende lerlag. Og grundvandet vil strømme mod nordvest ovenpå lerlaget, ned mod vandløbet i bunden af dalen, se højdekurvekort på figur 1. Vandløbet afdrænes mod nord.

Figur 1 1 meter højdekurvekort ved lokalplansområde. Læg mærke til den nord - sydgående dal, der afgrænser det vandløb, der modtager grundvandet fra lokalplansområdet.

"Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse. Område med Særlige Drikkevandsinteresser OSD 3. Hirtshals Vandværk Vest og Øst. Oktober 2005", viser, at lokalplansområdet ligger i delindvindingsoplandet for vandværket Hirtshals Vest, hvor oplandet defineres ved grundvandsindvinding fra de tre borer DGU nr. 5.631, 5.594 og 5.596. Fra vandværket oppumpes p.t. ca. 800.000 m³/år, men værket har tilladelse til at oppumpe ca. 1,4 mio. m³/år.

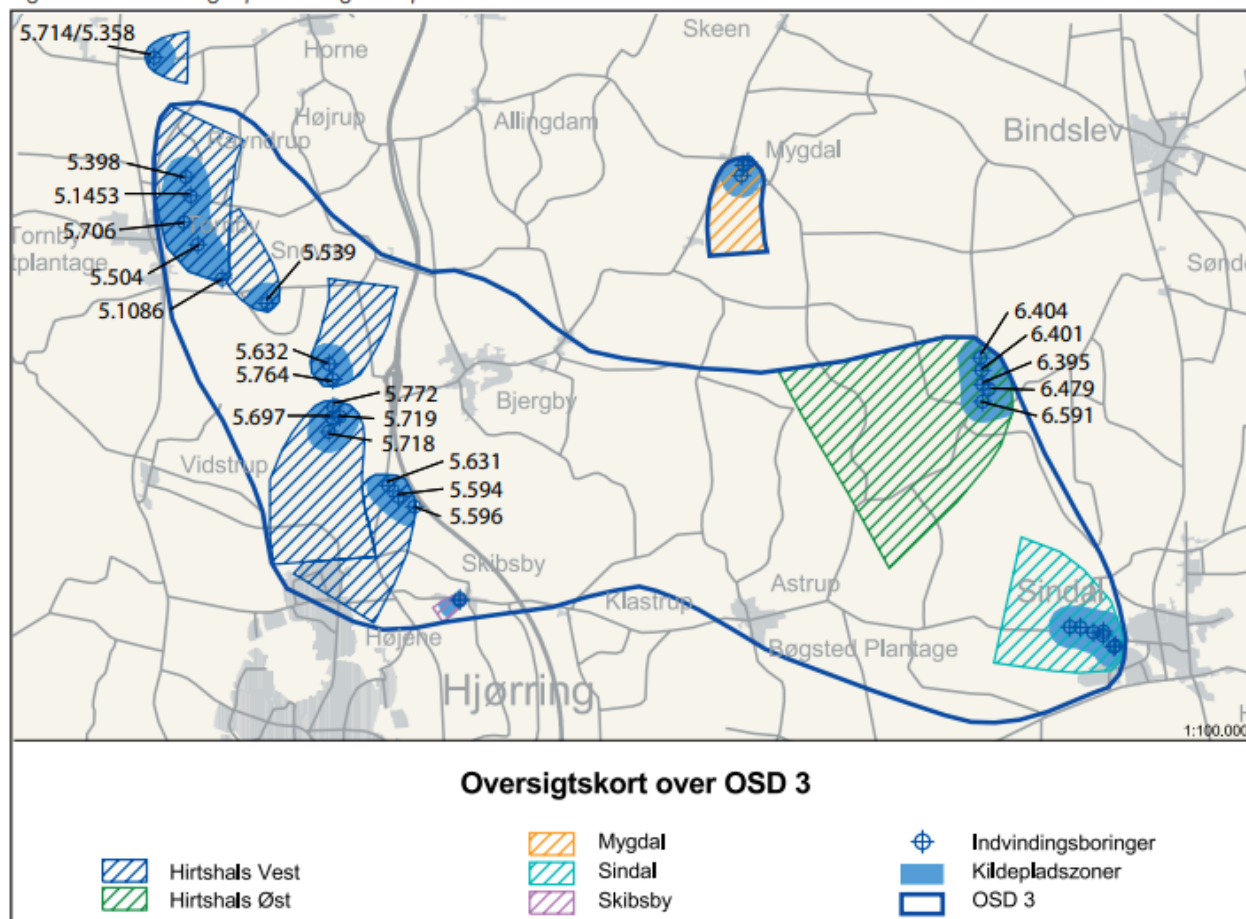
Der er med andre ord tale om et stort vandværk, der forsyner mange mennesker i kommunen (20.000 personer ved et normalforbrug på 40 m³ årligt). Afgangsvandet fra værket indeholder lidt varierende mængder nitrat (2-7 mg/l), og faldende mængder chlorid. Desuden indeholder afgangsvandet små mængder BAM, (se figurer 4) og periodevis ret høje koncentrationer trichlorethylen samt Cis-1,2-dichlorethyl.

Da afgangsvandet indeholder både nitrat, BAM og organiske mikroforurenende organiske stoffer, er det primære sand magasin endog meget sårbart overfor netop denne type forurening. Det er derfor fornuftigt at Vandværket har droslet ned for indvindingen af grundvand, fra ca. 1,3 mio. m³ til ca. 760.000 m³ i dag, hvilket betyder, at der ikke trækkes så meget ungt

grundvand ned gennem lerlagene fra de øvre sekundære sandmagasiner. I lokalplanområdet er lerlagene, der adskiller de primære og sekundære magasiner, ganske tynde, mens ler/silt lagene er noget tykkere i den nordøstlige del af indvindingsoplandet.

Det betyder sprøjtegifte, der stammer fra brug på befæstede arealer i lokalplanområdet, ikke tilbageholdes af nogen naturlig barrierer i form af tykke lerlag, og at sprøjtegifte fra arealet før eller siden vil ende i afgangsvandet fra Hirtshals Vest, såfremt det tillades, at der anvendes sprøjtegifte i området.

Figur 2.2 Indvindingsoplande og kildepladszoner i OSD 3

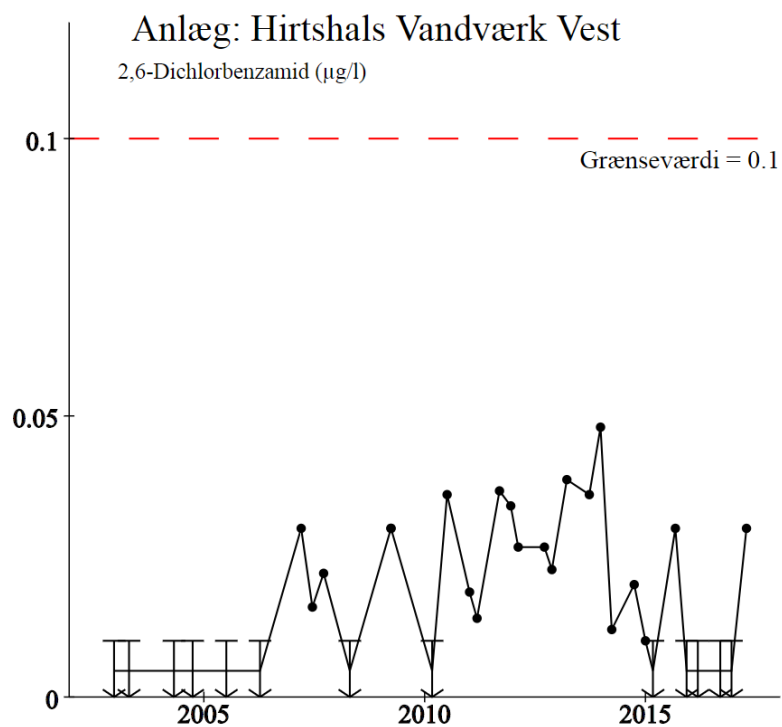

Figur 2 Indvindingsoplande i området nord for Hjørring. Fra: <https://hjoerring.dk/media/2273/indsatsplan-osd-3-hirtshals-vandvaerk-vest-og-oest.pdf>

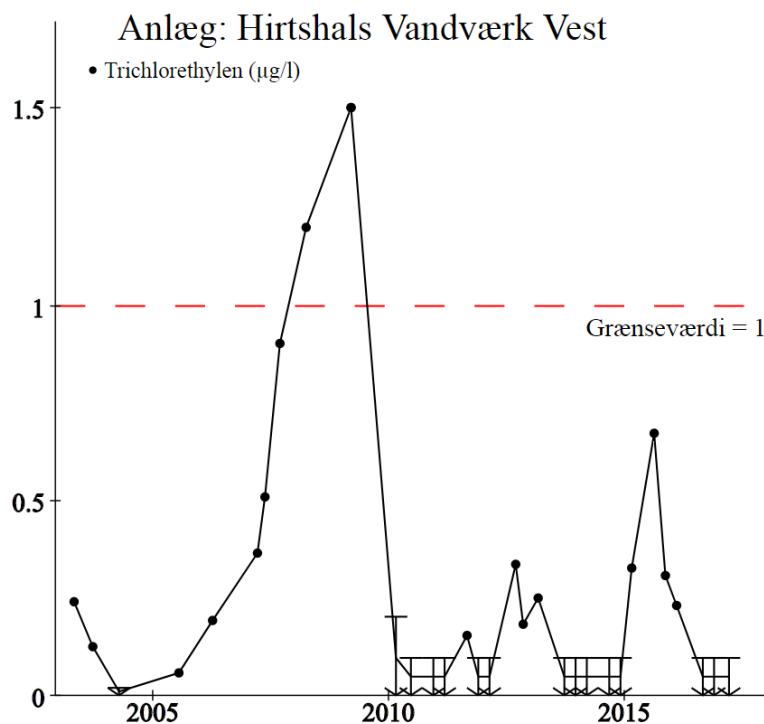

Figur 3 Indvindingsboringer tilhørende Hirtshals Vest. Fra GEUS database Jupiter:

http://data.geus.dk/geusmap/?mapname=jupiter#zoom=12.828957870561268&lat=6372770.8315935&lon=560061.06197528&visiblelayers=Ortofoto&filter=&layers=jupiter_boringer_ws&mapname=jupiter&filter=&epsg=25832&mode=map&map_imagetype=png&wkt

Figur 4 BAM (2,6-dichlorbenzamid) indhold i afgangsvandet fra vandværket.

Figur 5 Trichlorethylen i afgangsvandet fra vandværket.

I lokalplanens miljøvurdering hedder det endvidere:

”Grundvandet ligger højt i planområdet, og der er risiko for grundvandsstigninger som følge af klimaforandringer”.

Højt grundvandsspejl samt klassifikation som nitratfølsomt indvindingsområde tyder på ringe beskyttelse mod potentielle forureningskilder, der må formodes at kunne forekomme i et boligområde. Ud over pesticider kan det til eksempel være spild af olie, maling og andre væsker samt utætheder fra kloaksystemer med videre.

Efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelser er ovenstående argumenter, der alle taler i retning af behov for en grundvandsredegørelse med anvisning af tekniske tiltag til sikring mod grundvandsforurening. **Danmarks Naturfredningsforening anbefaler, at der som minimum ikke tillades anvendelse af sprøjtegifte på befæstede arealer, og at der gennemføres modellering, der viser, hvor lang transporttiden er for grundvand, der dannes under lokalplanområdet til de tre indvindingsboringer.**

Kan sådanne tekniske tiltag, der på effektiv måde sikrer mod forurening af grundvandsressourcen, ikke anvises, kan lokalplanen efter vores opfattelse ikke vedtages på et lovligt grundlag.

Sammenhæng til overordnet planlægning

Danmarks Naturfredningsforening mangler en argumentation for, hvorledes lokalplanforslaget skal ses i sammenhæng med den overordnede planlægning herunder nødvendigheden af byudvikling i det aktuelle OSD område og muligheder for alternative placeringer og udnyttelse af restrummelighed indenfor allerede udlagte områder.

I ovennævnte *'Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse'* hedder det i afsnit 3.2.2:

"Uanset bestemmelserne i nærværende bekendtgørelse har kommunerne generelt, som følge af planloven, mulighed for at varetage grundvands-hensynet i planlægningen og konkret undlade at planlægge for areal-anvendelser i områder omfattet af beskyttelsesinteresser, hvis kommunen ikke finder det ønskværdigt". (Min understregning)

I selvsamme OSD område, som planforslaget omfatter, er der i efteråret 2016 og foråret 2017 sket omfattende skovrejsning blandt andet med det formål at sikre grundvandsressourcen mod forurening. Den foreslåede lokalplan vil efter vores opfattelse være en direkte trussel mod virkningen af denne skovrejsning med hensyn til sikring af drikkevandet fra området.

Vi anbefaler en mere helhedsorienteret plan for området, hvor det aktuelle område på 2,9 ha udlægges til skovrejsning med det formål at sikre grundvandsressourcen mod forurening. Ved endegyldigt at fastslå, at området på grund af risikoen for grundvandsforurening ikke er egnet til byudvikling, vil arealet antageligt kunne erhverves til en pris, der er sammenlignelig almindelig landbrugsjord.

Med Venlig hilsen,

Jørgen Jørgensen

Fmd. DN Hjørring

Danmarks
Naturfredningsforening